

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ЗА МАТЕРІАЛАМИ І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЛЯ НАУКОВЦІВ,
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ,
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
АСПІРАНТІВ,
МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

**25 ЖОВТНЯ 2024 Р,
М. ОДЕСА**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

за матеріалами І Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти,
аспірантів, молодих учених

(25 жовтня 2024 р, м. Одеса)

Рекомендовано до друку вченою радою ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 3 від 31 жовтня 2024 року)

Рецензенти:

Потапчук Т. В. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Сараєва І. В. – доктор філософії, завідувачка кафедри дошкільної і початкової освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

Організаційний комітет:

Богущ Алла Михайлівна, дійсний член НАПН України, академік, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Березовська Людмила Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Попова Ірина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Діхтяренко Станіслава Вадимівна, викладач-стажист кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти: зб. наукових праць за матеріалами I Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 25 жовтня 2024 р. / за ред. Л. Березовської. Івано-Франківськ : НАІР, 2024. 192 с.

До збірника увійшли тези доповідей учасників I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти». У роботах розглянуто освітні технології підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в сучасному інформаційному просторі; використання освітніх технологій у професійній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; зарубіжний досвід створення і впровадження освітніх інновацій у систему дошкільної освіти.

Збірник адресовано науково-педагогічним та педагогічним працівникам, здобувачам вищої освіти, аспірантам, молодим ученим, усім, хто цікавиться проблемами сучасної дошкільної освіти.

Матеріали розміщено в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів, їхню відповідність вимогам чинного правопису і достовірність фактів та статистичних даних несуть автори

II

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ПЕДАГОГІЦІ (ВИХОВАННЯ ТА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ)

Світлана АРЖАНУХІНА,
викладач-методист кафедри фортепіано
Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради, м. Харків (Україна)
e-mail: elenapercova93@gmail.com

Олена ПЕРЦОВА,
практичний психолог Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради, м. Харків (Україна)

Юлія БОГОСЛАВСЬКА,
студентка IV курсу,
Харківського педагогічного фахового
коледжу Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради, м. Харків (Україна)

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ АРТ-ТЕРАПІЇ У ФОРМУВАННІ МІЖОСОБИСТІСНИХ ВІДНОСИН ДОШКІЛЬНИКІВ ТА МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Сьогодні стає актуальним звернення до інноваційних форм, які сприяють розвитку особистості дошкільника і молодшого школяра, а також формують їх особистісні відносини. У теперішній час стає актуальним звернення до методу арт-терапії. Арт-терапія – це метод лікування за допомогою художньої творчості. Привабливість цього метода у тому, що арт-терапія використовує невербальні засоби самовираження та спілкування.

Англійський художник А. Хілл виявив цілющу дію художнього самовираження, перебуваючи в лікарні для хворих на туберкульоз в 40-х роках минулого століття. Він став розвивати ідею арт-терапії як методу лікування людей з фізичними та емоційними розладами.

В Україні арт-терапія знаходиться в стадії становлення. Її проблеми досліджують багато вчених-теоретиків та практиків: О. Вознесенська, Н. Волкова, Н. Єщенко, А. Старовойтов, Т. Яценко. Найбільший розвиток отримали такі її форми як арт-терапія за допомогою образотворчого мистецтва, танцювально-рухова терапія і казкотерапія (як форма бібліотерапії).

На думку дослідників, увесь зміст культури, який доступний дитячому віку, забезпечує оптимізацію психічного розвитку, включається у процес формування свідомості дитини у більшому ступені саме через мистецтво та художню діяльність, яка доповнюється впливом результатів художньої творчості дорослих. Не дивлячись на тісний зв'язок з лікувальною практикою, арт-терапія у багатьох випадках має профілактичну, соціалізуючу та розвивальну спрямованість, особливо у роботі з дошкільниками та дітьми молодшого шкільного віку.

У теперішній час існує декілька напрямів використання мистецтва у роботі з дітьми: *психологічний* (пов'язаний із впливом на емоційну сферу), *соціально-педагогічний* (пов'язаний з розвитком естетичних потреб, поширенням загального та художньо-естетичного кругозору, з активізацією потенційних можливостей дитини у практичній художній діяльності та творчості), *психофізіологічний* (пов'язаний з корекцією психосоматичних порушень), *психотерапевтичний* (пов'язаний із впливом на емоційну сферу). Реалізація цих напрямів у роботі з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку по формуванню міжособистісних відносин відбувається через певні корекційно-розвиваючі, психокорекційні методики, які використовуються у рамках арт-педагогіки і арт-терапії.

Ігротерапія у роботі з дошкільниками та молодшими школярами використовується для корекції розбалансованої комунікативної, опорно-рухової або емоційно-вольової сфери дитини. Цінність цього методу у тому, що дитина у грі має можливість виразити свої переживання, тобто визволитися від страхів, а те, що дитина переживає не розвивається у психічну травму. За

допомогою музикотерапії (співи, гра на музичних інструментах, ритмічна декламація, сеанси музичної релаксації) можна покращити загальний стан дитини із соматичними та психічними відхиленнями. У танцювальній терапії використовуються відносно спонтанні рухи з ціллю більш глибокого пізнання свого тіла. Бібліотерапія – метод впливу на дитину, її переживання, почуття за допомогою книг. Підбираються літературні твори, у яких описані страхи дітей, переживання стресових ситуацій, але знаходиться вихід з них.

З ціллю визначення найбільш ефективних форм арт-терапії у формуванні міжособистісних відносин дошкільників і дітей молодшого шкільного віку з однолітками та дорослими вихователі, психологи, вчителі, класні керівники ЗЗСО використовують у своїй роботі різноманітні методи арт-терапії. Однак, більшість з них мають складнощі у використанні цих форм за відсутності володіння необхідними спеціальними знаннями та вміннями або володіють частково. Використання арт-терапії допомагає їм вирішувати складнощі у взаємовідносинах батьків з дітьми у наступних ситуаціях: переживання, ревності, ухід у себе, конфлікти з батьками у зв'язку з народженням другої дитини; неврози та стреси після розлучення батьків; дитячі страхи; постійне залучення уваги до себе, примхливість; дитяча брехня, kleptomaniya (злодійство); невпевненість у собі, зайва сором'язливість; проблеми із поведінкою, взаємовідносини з однолітками тощо.

Ефективною формою арт-терапії є лялькотерапія – використання лялькової драматизації. Лялькотерапія дозволяє в ігровій формі безпечно для дитини відтворити, програти травмуючу ситуацію і зняти травматичний фактор. Дитині пропонується начебто з боку оцінити конфліктні ситуації, які розігрують дорослі. Лялькотерапія впливає на емоційний розвиток, формування міжособистісних відносин і спілкування дітей з дорослими, призводить до суттєвих змін у розвитку особистості дитини, ефективно розвиває навички та природні здібності дошкільників та молодших школярів.

У навчанні дошкільників вирішенню конфліктних ситуацій з однолітками та дорослими ефективною формою є казкотерапія, яка допомагає

зняти накопичену психічну напругу. Казкотерапія – метод, заснований на самому знайомому для кожної людини – казці, що дозволяє навчатися та брати досвід казкових героїв, безпечно переносячи його на себе. Казка здатна активізувати власні сили дитини, без перешкод відкрити для неї світ нових можливостей. Для кожного випадку психолог або педагог складає свою казку (терапевтичну метафору). Терапевтична метафора встановлює мотивацію на успіх, дає можливість побачити подію по-іншому, представляє більшу кількість виборів та шляхів, ніж дитина реально бачить у цю хвилину. За допомоги казкотерапії можна працювати з агресивними, сором'язливими дітьми.

Практика свідчить, що найбільший ефект дає комплексне використання арт-терапії (наприклад, поєднання лялькотерапії з музикотерапією, ізотерапії та казкотерапії, музикотерапії та бібліотерапії тощо).

Таким чином, використання арт-терапії у формуванні міжособистісних відносин дошкільників та дітей молодшого шкільного віку допомагає розв'язати складнощі взаємовідносин з однолітками та дорослими; сприяє розвитку творчих здібностей та адаптивних навиків; вдосконалює засоби взаємодії у конфліктних ситуаціях. Форми арт-терапії активно обговорюються в науковій літературі, презентуються на різних конференціях і тренінгах.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти : затверджено наказом МОН, молоді та спорту 22 травня 2012 р. за № 615 / [наук.керівник А. М. Богуш; авт.кол.: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богніч О.Л. та ін.] – К.: Видавництво, 2012. – 26 с.

2. Яценко Т. С. Арт-терапевтичні технології в роботі психолога / Т.С. Яценко, І. В. Калашник, І. О. Чернуха. – К. : Марич, 2009. – 68 с.

ЗМІСТ

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ

Babchuk O.

Organization of the communicative process in an institution of pre-school education3

Березовська Л.І.

Цифрова компетентність як складник професійної компетентності майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти..... 8

Богущ А.

Технологічний підхід у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти.. 14

Гуданич Н.

Фасилітативна підтримка розвитку пізнавальної ініціативності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти засобами інформаційно-комунікаційних технологій 20

Діхтяренко С.

Конструювання як інноваційно-креативна технологія у професійній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до дослідно-експериментальної роботи 25

Lystopad O.

Professionally oriented potential of the educational environment of a pedagogical university 31

Моргун В.

Організаційні засади методичної роботи в закладі дошкільної освіти 37

Найда Р.

Дуальна форма освіти як нововведення у професійній підготовці майбутніх вихователів у ЗВО 42

Фроленкова Н., Л. Тімченко.

Професійна самореалізація майбутніх фахівців дошкільної освіти як психолого-педагогічна проблема..... 47

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ПЕДАГОГІЦІ (ВИХОВАННЯ ТА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ)

Аржанухіна С., О. Перцова., Ю. Богославська.

Використання методів арт-терапії у формуванні міжособистісних відносин дошкільників та молодших школярів 52

Борова В.

Використання моделювання в педагогічному коригуванні звукової культури мовлення дітей старшого дошкільного віку 56

Vertel A.

Helmut figdor's psychoanalytic pedagogy: in-depth psychological aspects of the work of a psychoanalytic-oriented teacher at an institution of pre-school educational 60

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**«СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

**Збірник наукових праць
І Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої
освіти, аспірантів, молодих учених**

25 жовтня 2024 р.

За загальною редакцією Л. Березовської

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.

Друк цифровий.

Гарнітура Times New Roman.

Умовн. друк. арк.11,16

**ВИДАВНИЦТВО
“НАІР”**

Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,

Тел. (050) 433-67-93

email: fedorynrr@ukr.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

№4191 від 12.11.2011р.

